

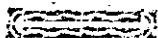
A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELESEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL. Cluj

Indult BETSBOL Szombaton 12. Septemberben 1789.

Belső Tudósítások.

A' Budai Fő-Ítélo-Széken Présessé és Tárnak mesterré tétetett M. *Végh Péter* Ur, a' múlt Vasárnap, az edgyesült F. Ud. Magyar Kantzellária fő Kantzelláriusza Gróf *Pálffy Károly* Ur ő Excellentiája előtt, a' 2 Vice-Kantzelláriusoknak jelenlétekbén, a' maga hivataljával járó hivségét, hitével pészélté-meg.

A' Budai, Pesthi, és Pofonyi Politzáj-Direktorokat ő Felsege a' Helytartó Tanátsnál lévő Tanács Urakkal egy rangra emelöi méltoztatta, vala-

mint a' Német Tartományokban ezeknek Guberniális Confilliáriusi titulusok vagyón. — Feldm. Gróf *Hadik* Ur ő Excellenziaja, minden Tudósításoknak bizonyosságok -szerint már olly egészségben vagyón, hogy a' maga *Futoki* útjából minden órán Bétsbe váratik.

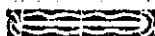
Horváthország. A' Grádiskából Aug. 24-dikén érkezett Levelek -szerint csak ugyan a' Boszniai Törökök minden órán félben fogják szakasztani a' tsendes halgatást; mert a' Boszniai Kormányzó, a' *Travniki* Bafa *Jaitza* és *Bányaluka* között fekszik Táborban, és nyakra főre gyűjti szüntelen a' Sergeket; a' *Sarándliai* Bafa pedig egy nagy tsorda Törökkel a' Száraz-felől való széleken közelitt, és a' bé-rontásra igyekszik. Egyedül a' *Berbiri* környéken nem mutatja magát csak edgy Török-is, a' honnan a' mi *Berbiren* túl állított Szélső-vigyázataink is mind visszavonattak, és a' Grádiskai Sergeknek azon osztálya; melly *Berbir* előtt fátorozvala, a' Száván visszavonkozott. A' *Berbirrel* edgyütt nyert szép erdőben szüntelen 150 fa-vágóink vagynak *Pofega* Vármegyéből; mely fát a' Száván egézfizen Szerimig le-költöztetnek.

Zemlin 31 Aug. „ Már nálunk is készittik a' *Boszniai* Sántzok körül lévő hidakat. Gen. *Tzehentner* ide érkezett, hogy a' mi környékünkre rendeltetett nagy Táborhoz tartazó elő-készületeket megtegye. A' Péterváradon lévő *Ferdinánd* és *Nádasdi* 4-dik Batalionnyi hadi-lábra állittatnak, és *Zemlin*-be jönnek belső őrizetre, a' *Rumánd* őlzve gyűlt Sergek

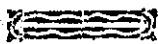
Sergek pedig *Bonofzé*-felé mentenek, a' hól a' nagy Tábor fog öfzve-gyülni. Itt Zemlinben az a' hire, hogy mintegy 13-dikán Septembernek 40 Batalionak a' *Szdván* által-költöznek. — A' Belgrádiak megízünés nélkül ágyuznak minden nap; az ő hajóikkal mennek a' *Szdva*-vizén fel-felé egészzen *Oftrovitz*dig, a' *Dundn* pedig le-felé *Pántsov*dig. *Oftzdán*ul ma a' nap' fel-jövetelével 30 apróbb és nagyobb Török hajók jelenének-meg, mellyek keményen ágyuznak vala a' miéinkre; de innen tsak hamar egész tsendességgel el-menének; melyből azt hozhatjuk-ki, hogy itt nem sokat végezhettenek. A' mi Hajós-fergünk itt fekszik, azért, hogy ezen helyet bátorságban tartsa. Délután a' Belgrádiak keményen ágyuznak vala a' mi Szélső-örizezteinkre a' *Vár*' fokairól, és véghetetlen Törökség állván sorban, külömbb külömbb fele (*Lauf fűjert*) fzaladó-tűzet adának az apróbb fegyverekből, hogy meg mutassák, hogy azt a' hadi-mellerséget, mellyet a' mi Népünk Angullusnak 22-dikén győzedelmi pompául tsinált, ők is tudják; de azt tartjuk — el-felejteti a' tréfát *Laudon* velek, mihelyt az ostrom fog mendörögni.

Ujj-Paldnha 30. Aug. „ *Vízfsza*-érkezék 28-dikban délután Oberster *Hiller* Ur Bétsből a' *Válasz*-szal, és Feldmarsal *Laudon* leg-ottan Tanátsot üls Fegyvertármester *Kollorédo*, *Rouvroi* és *Kinszki* Urakkal, hól Gen. Májor *Mikovinyi* Ur-is jelen vala. Még ezen a' napon egész titok vala, mit hozott légyen az Oberster Petsétes Levele. 29-dikben reggeli 8 órákor megint öfzve-hivatá a' Feldmarsal a' ne-

vezett Generálokat az itten lévő Feldmarшал Lájdi-
nántokkal edgyütt, és a' Tanátskozás egézfzen dél-
utánig tartá. Ennek el-bomlása után az hirdette-
ték ki, hogy a' nagy Tábor 3 Ofztályban Szerim-
felé mozdúljon, és Sept. 11-dikére *Bonaftzénél* szál-
jon Táborba. Ma, u. m. 30-dikban megis mozdul-
la a' roppant Tábor, és a' gyalogság egy-felé a'
Lovaság pedig más-felé útot veve maga eleibe,
hogy a' ki-rendelt időre az ujj Tábor helyen le-
helsen.

A' múlt hétfőn, a' Hadi-Kantzelláriához jött 's
onnan ki-adott Tudósítá-szerint H. Hohenlohénak, a'
minap tsak futólag jelentett Obestlájdinánt G. Vil-
horfszki tsatája tsak abban végződött, hogy az el-
lenség közzül mintegy 200-an a' tsata piattzán ma-
radván halva, azt egézfzen el-fzélesztette; 1 — 7
fontos gollyóbilú ágyut, 1 poros szekeret, 6 zász-
lót, az egész *Lágert* minden készületeivel edgyütt,
36 vágó ökröt, többet mint 100 lovat prédába nye-
re; ezeken kívül a' mi népünk az el hüllott Törö-
köktől fok fegyvert, köntöft és pénzt nyére magá-
magának; 19 Törököt fogságba hozának. Itt né-
künk, ha igaz, igen kevés kárunk esett; a' *Toskán*
Sergebéli Fő-Hadnagy *Maurer* meg-sebesítettet.
Itt ezen ütközetben a' mi Népünk nevezetesen visel-
te magát. Neveznek pedig ezen Hadi-Kantzelláriá-
tól ki-adott Tudósításban 2 *Toskán* köz Húszárt,
u. m. *Bálint Jánost*, és *Boér Jánost*; kik közzül az
edgyik leg-első ugratott-bé az ellenség' Sántzába, a'
második pedig a' 3 ellenségtől körül-véttetett fő Had-
nagy *Maurert* szerentséfen meg-mentette: ezek ditsér-

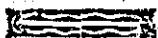
tetnék itt most nevezetesebben; kiknek nem is kétkedünk, hogy arany pénzt ne várjanak a' bógár hátú sinoros dalmányra. Ideis illik a' legjobban! az egész Világ teli-torokkal kiáltja.

Az *Erdödi* Húszár *Sergénél* volt második *Obester Barkó* Ur, gyengélkedő egészségeért; ugyan ezen Ranggal a' *Ferentz Fő-Hertzeg* *Vasfalsaihoz* tétetett által.

Az *Erdödi* *Sergénél* 1. *Májor Révai* Ur *Obestlajdinántá* tétetett. — A' második *Májor Nováki* Ur első *Májorra*; a' 3. *dik Májor Piátsék* Ur második *Májorra*; *Kapitány Kulmann* Ur pedig 3. *dik Májorra* tétettek.

Generál *Keil* *Zemlinben* hideglelésben fekszik. — Midőn *Zemlinben* a' *Foksáni* győzedelemért a' *Te Deum Laudámust* el-énekelvén agyuzni kezdettnek volna, az *Országbéli Comissárius Lovász* Urat az a' szerentsétlenség érte, hogy a' *Lova* el-hányván, edgyik karjában lévő tsont nagyon megsértetnek lenni iratik.

A' *Foksányi Táborból Aug. 22-dikén.* — „Mig egyebekről tehetnénk Tudósítást, tsalhatatlan igazságának irhatam, hogy *Feldmarsal Potemkin* egy 40-ezerből álló *Táborával* ide jövő útjában vagon, még pedig az *Orosz népnek* jóvával. Ezen 40-ezer népből 12-ezeret leg-ottan *Bendernek* küld, hogy an' nál szerentséfebb véget érhesen *Reppin Bender Vára* körül; a' többivel pedig maga *Brailának* ostromlására indul, és a' midőn *Bender* és *Braila* által lesznek véve, a' *Hertzeg Kóburg Tábora* az *Orosz Tá.*

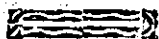
Táborral edgyesülve rá-üt a' Nagy-Vezérre. Ezen *Plánum* ugy vagyon ki-tsinálva, hogy leg-alább-is Septembernek 17-dikéig munkába vétetődik. Generál *Szuvarov*, ki azon 30-ezer Törököknek megverésekben segittségül vala *Fokszánnál*, a' tsata után azt mondotta, hogy már életében sok nyereséget és győzedelmet tett, de ilyen jeles és szép győzedelme még soha sem vólt, mint ezen alkalmatósággal. A' Tsászár Húszár Sergebéli Obesler *Mészáros* Ur azon egész tsatában leg-többet tett; mert a' Pogányság a' mi Táborunknak jobb szárnyára ütven, Obesler *Mészáros* Ur az egész Regimentel, egész bátor szível rájuk ütven, azokat vízfizverte — a' *Barkó* Húszár Serge nem külömben tselekedett vala, melly az ellenséget a' Viznek nyomván, irgalmatlan rablást és öldöklést vízfiznek vala végbe az ellenségben.

Egy más Tudósításból azt értjük, Hertzeg *Köburg* és H. *Hohenlohé* meg edgyeztenek, hogy *Mauróeni* Uramat, kinek még 10-ezer főből álló népe vagyon magánál, minden órán rövidebb porázra vegyék.

A' Pruszszus Király a' Lengyelekkel óltalmazó frigyét köt, melyről már az edgyezések is kézzen vagynak. — Anglia és Pruszszia között edgy fontos dolog forog fenn, mellyet ketten fognak megmérni, és — a' mellyet abból veszünk észre, hogy a' Pruszszus Udvarnál lévő Rendkívül-való Anglus Követ *Evert* Ur tellyes hatalmú Ministerré tétetett, és a' Pruszszus Udvartól Generál *Schlicfen* London-

ba küldetett; kik az Anglus Királynak idősbb H. Kis-alfzonya és a' Pruszsus Koronára következő Hertzeg között Házolsági szövetséget akarnak szerezni — vagy talám már meg is vagon, és edgy Romai Király válaszfásra is útat nyittanának . . . . — A' Finlándiai Táborokról mint a' holt ugy halgat a' hir. — A' Gen. *Repin* Táborá, minekutánna H. *Potemkintől* segítségét vett, 64-czerből áll, és *Bender* minden órán ostromoltatik. — A' mondják; hogy a' *Benderi* Lakosok 3 *Deputátusokat* küldetennek volna *Potemkinhez*; hogy ők magokat feladják. Ha ez hazugság nem volna, vagy ha a' Török Vár *Bender* maga-is így gondolkoznék, mint a' költött hir tartja az ő Lakosiról, így nem lenne *Bendernél* olly szörnyü vér-ontás, mint *Otzakovnál*. — *Romanzov* megyeá *Kiomba* a' maga jószágaiba. —

A' *Kurlándiai* Zenebona napról napra nő és nevededik. Nagyobb része már az Országnek meg edgyezett rajta, hogy magát egészfzen a' Lengyel Korona alá adja, ugy, hogy ezen Hertzegségnek lakosai tsupán tsak egy Vajdát kívánnak magoknak, és azt ohajjják e' mellett, hogy az 1790-dik esztendőnek kezdetével, ők is egy Követet küldhessenek a' Lengyel-orzági gyűlésbe. Erre nézve az ide való *Pátrióták* *Hájhyn* Urat *Varsóba* küldötték mint *Deputátust*, hogy az ő Panaszizakat Hertzeg *Biron* ellen adja fel, és már ezen dolog munkába-is vétődött. — Egy éppen hihetetlen hir azt tartja magában, hogy még a' Tél előtt 50-ezer Pruszsus

fegyveres a' Birodalombéli Sergekkel edgyesülve a' Frantzia-országai széleken fogna meg-jelenni, hogy a' terjedni kezdett Frantzia Pefsis ellen egy *Kordon* húzzanak, és ez által Német és más Országokat-is a' közel lévő Pefstől meg-óltalmazzanak. Ezen Tudósítástól nem kel félni, hogy igaz légyen. Jól tudja Pruszszia, hogy a' zavaros vízben foghatni a' Potykát. Pruszszia Angliával edgyett ért. Ezeknek termékeny elsővel járó fellegek ezek. Még most tudjuk, hogy Hollandiában-is szinte 2-ezer katonáit hagyta vala Pruszszia, a' Helytartó Hertzegnek helyre állittása alkalmatosságával; noha Vezér nélkül valának ezen Sajt-tsináló Hazasiak, és azt mérik most mondani, hogy mennyen Pruszszia 100-ezerezd magával most ellenek, és egy sem jó viszsa — pedig itt-is a' hammú alatt van máig-is a' tűz, és körül belől fellegek járnak.

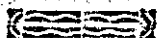
Uj-Vidék 5-dik Sept. „Péterváradján alól már mintegy 40 hajók terhelve ágyukkal, gollyóbifokkal, Bombikkal; áfókkal és kapákkal meg-indúltanak, és még ennyi, hanem több szüntelen rakatnak, és minden órán Belgrád alá indulandók. Sok temérdek nép küldetik minden-felől *Zemlinbe* a' munkára; magának ezen mi kiss *Ujvidék* Városotkánkna-is 200 embert kellett ide küldeni. *Adieu Belgrád! Gute Nacht!* Tsak azon vefszük-észre minden órán, hogy így orditja el magát a' Belgrádi Jahtsár; „a' Kapun *Hannibál!*”

Külső-országai Tudósítások.

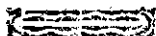
Aust. Belgium. Midőn Augusztusnak 27-dikén Brüsszelben a Foksáni győzedelemért a *Te Deum Laudamus* el-fudagálnák, hól Albert Hertzeg, a Generál Komendánt, minden Generálisok, Hadi Tisztek, és az egész fegyveres nép jelen vala, a Templom ajtójában, az ő Felsége parantsolatjára, azon *Ligné Sergebéli Petit* nevű Káplárnak, ki, ugyan ezen Regimentből 10-ed magával a felzendült népnek ellent állani és azokat tsendesíteni bátorkodott vala, a maga tulajdon Obestere Báró *Kennette*, által, a Vitéz All-Tiszteknek és köz-embereknek számokra veretett arany pénz a felső köntösére varraték. Ezen felzendült község a közönséges Calsát akarja vala meg-sérteni, és ezen Káplárnak vakmerő bátorsága okozta, hogy ez bátorságban marada; mellyet midőn bátorságban látta, a maga életét uzsálsal meúté-meg a haláltól. Itt már más Sergek-is vagynak; leg-alább a *Bender* Serge már meg-érkezetnek lenni iratik — itt a Budai Ujság is rosta jukot kapott — én sem írom tovább,

Német-ország. „ A Pruszszus Király és a Korona Hertzeg Aug. 24-dikén *Breszlauba* érkeztenek, hól a Király 25-dikén kezdvén, a Nyári Táborban lévő Sergek között mustrát tart. A Kormányozás módja Pruszsziaában, a Sidókra nézve, melyben ezen most uralkadó Felség az ő Uralkodásának kezdetétől fogva szüntelen dolgozik, most minden

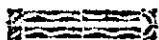
minden órán véget ér. Ezen dologban egy egész-
 fzen uji Sisztéma léfzen Prufsziaiban; mely szerint e-
 zen Izraélitáknak fok szabadság adatik, és az ő tü-
 redelmi adó-fizetésekéből is fok el- engedtetik. Ezek
 majd minden szabadságot és jutt meg- nyernek it-
 ten, mellyekkel a' Keresztények birnak; t. i. hogy
 ők minden fizetés, vagy más tehre hordozás nél-
 kül mindenütt lakosok lehetnek és meg telepedhetnek,
 házat vehetnek, ott, és annyit, a' mennyit, és a'
 hól akarnak, mint akár ki a' Keresztények között.
 Minden mesterségre, vagy kereskedésre szintén úgy
 mint más Keresztények el- bocsáttatnak; és azt tse-
 lekedhetik, valamit egy Keresztény Városi lakos
 tselekedzik, de azonban a' hadi- szolgálatra is úgy
 köteleztetnek, mint akár ki a' Keresztények közül.
 Nevezetesen arra néz a' Királynak tzelja, hogy e-
 zen *Originális* Nemzetet, ki eddig valósággal a' fok
 adozafoknak terhe alatt sohajtozva nyögven, azok-
 nak meg- szerzésére tilalmas úttakkal és eszközökkel
 is élni kéntelenítettven, fok tagjait a' Közönséges-
 tárfaságnak rend- kívül való uforával terheli vala,
 már most ezeket az emberi tárfaságnak hasznalobb
 tagjaivá ábrázolhassa.

A' *Lüttikhi* Hertzegi Püspök a' maga Resziden-
 tziájából véletlenül és mindéneknek tudta nélkül a-
 lattomban el- ment előbb, hogy sem az Ország-
 gyülest meg- várta volna, mindazonáltal a' maga
 el- menésekor követezendő irást hagyott maga u-
 tán: „

„Mínthogy a' következő Ország-gyűlése igen nyughatatlan lehetne, ugy annyira, hogy az én egészségem, mellyet én az én Nemzetemnek hasznára oltalmazok, ez által veszedelemben foroghatna; tehát én jónak találtam, hogy ma amat ezen környülállásokban bizonyos ideig az én fő Városomból el.távoztassam. — „En fogodom az én Nemzetemnek, mellyet én szeretek, hogy az én tzelom éppen nem az, hogy én valahól vagy idegen segittséget keressek, vagy a' Felséges Tsáfszárnál, vagy a' Német Birodalom Itélő-székénél panaszalkadjom, 's azokhoz folyomodjam. En nem is biztam senkire is azt, hogy az én képebben valahól panaszalkodjék, a' honnan én meg.házuttalom az egész Világnak szeme előtt mind azokat, valakik a' jelen-való környülállásokra nézve az én Neveimmel járhattanak; mivel én egy Lélekre is semmi efféle dolgot nem biztam, 's bizni sem kívántam.

Jelentem a' Nemzetnek és javaslam, hogy a' hasznas és szükséges változásokon, mellyek az Ország belső állapotjával meg.álhatnak, tsendesén és mértékletesen tanátskozzanak; mindennek hadgyák meg a' maga tulajdonát, és senki ellen semmi nému boszút ne álljanak. — „En a' magom tartozkodásomnak helyét ki fogom nyilatkoztatni, hogy az ezután következő dolgok folyásáról tudósíthatassam. Ajánlom az egész Nemzetet az Isteni gondviselésnek, hogy az ezt világosítsa meg, és az edgyefségnek és békelségnek Lelkét öntse beléjje, hogy ezen moston el.kezdett munkája a' Nemzetnek,

nek, az ő utánnak jövő maradéknak tsendefiségére és lelke-nyugodalmára lehessen. Költ *Seraingban* 26. Aug. *Lüttikhi Hertzégi Püspök Ferentz.*

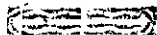
Lüttikh Várofsának Tanáttsa ezen Levélre 27-dikhen következendő Tudósítást tétetett közönségsé, ezen H. Püspöki Levél mellett.

Egy maga tulajdon kezével irt, és ma reggel edgy Kantzellista által a' Tanáttsba bé-adott és ott el-olvasztatott Levelét Ő Hertzégi Püspökségének parantsolta a' Tanátts, hogy nyomtatásban adattafséki. Ezen Levélre rövidededen tsak a' vala a' nyomtatásban ki-adott felelet, mellyet mi egészfzen ide nem írunk, hogy a' Hertzégi Püspök Ur Jószivüségét meg-tsalták némely elől-járó Követjei ezen zenebonának, és ki-hirdettette a' Tanátts, hogy valaki tsak leg-kifsebb lármára alkalmatofságot fog szolgáltatni ezen alkalmatofsággal, leg-keményebben fog meg-büntettetni.

A' Móde Isten Afzszornak élete-historidja.

Ez a' *Móde Isten* afzszorny a' *Bujaságnak Fele-sege*, és a' *Tzifraságnak* édes Annya; ki ma mind a' Nemesi, mind a' Polgári Rendtől annyira tiszteltetik. Ennek az Isten afzszornak ugyan ma semmi Temploma nintsen, valamint a' régi Pogány Görögök és Romaiak Isten-afzszornainak valának; de majd minden házban vagyon egy egy Kápolnája, mely *Thoilettének* (magát tsinasító afztalnak) neveztetik. Az Oltár ezen Kápolnában áll egy Tű-kör-

körből, edgy Otza-festékes piksisből, pomádából, füsükből; jó-szagú vizekből s. t. A' Frizér a' fő Aldazó-Pap ezen Kápolnában; a' Szabó és a' Bóbita-tsinálók teritik az Oltárt, a' *Kammerjungferek* Szoba-Leányok ministrálnak. Ezen Isten-afszony a' *Szükséggel* és a' *Nyomorúsággal* egy meg-nem szünő Proceszust tart. A' *Vésztegetés* leg-belsőbb és titkosabb Barátja a' *Móde* Isten-afszonynak; a' Bolondság testvér Nénnye. Soha egy Afszony-is illy boloud és illy álhatatlan még a' Világra nem születet mint ez. Minden Státusok; még a' leg-tudósobb Univerzitásbéli Böltsétség' Professzorai-is ennek áldoznak. Azért látunk Doktorokat, Papokat, Juristákat, Ujságírókat a' *Módi*-szerint. Ezen Isten Afszony a' *Móde* ditsekedik még vele, hogy egy *Krefust*-is meg-rontani hatalmában volna, és ezt már sok 1000 meg-romlott Familiákban meg-is bizonyította. Ez az embereket egy órában a' Paraziti Sorsból a' magassabb Pompa poltzra emeli; de miért tselekszi? hogy annál nagyobb szolgáltságba taszítsa. Ezen Isten afszonynak főbb lakó-helye Frantzia-ország, és az egész Világot itt tette portzio fizetővé. Tsak Német-orzágból 32 milliom önként fizető adót szed-bé — bizony Erdélyből és Magyar orzágból is tsak igen valamit — és ennek erköltsi fenyittéke olly mostoha, hogy sok emberek inkább éhséget, szomjuságot szenvednek, hogy sem ötöt el-hadják. Tsak a' Kaputzinusokat nem írhatta még a' maga adó-listájába, noha már annyita ezeket-is vitte Frantzia-orzágból, hogy a' szakállak hegyit módi-szerint nyirják. Egy szóval annyit-

ra ment ezen Isten-afszony a' *Móde*, hogy más az engedelmesség-is ennek engedetlenkedik módiból. Mi lesz végre? mind Párisból jö a' módi: ott lakik ez a' *Móde* Isten-afszony, oda fizetik végre mindenek az adói.

Az Ur *Luxus* Uramnak a' Fia *Nyalka* Uram, és az Afszony Tekintetes *Móde* Afszonyom, minden Uratskákot és Afszonykákot úgy fel-nyalkálgatnak, hogy sokon sokszor betsületeket és Ósi vagyonyokat-is fel-nyalagatják. Ez a' *Nyalka* Urfi az édes Anyával *Móde* Afszonnal tsak ketten 10 Regiment *Frízert* tartanak Német-országban, mellyek közzül mindenik 3 Batalionra lévén osztva, minden Batalionban 1000 fősű fegyveres férfi — és így tsak Német-országban 30-ezer tanult katonái lévén, Ő egy Várat sem attakéroztat, hanem tsak a' fejeket. Ezeknek fegyverei a' fősűk, a' bombi a' puderező *pufedli* — tsuda — az oszromló por mind eleven. Ezen *Móde* Isten-afszonynak egész Európában Verbunkjai vagynak. Tsupán tsak Német-országban 4000-en számláltatnak ilyen Verbunkolok, hívják őket *Módi-árlóknak*; kéttiség kívül az *à la Dubitzu* főketőt tsinálók is ide tartoznak. Az Urfi *Nyalka* Uram már most iziote 2 esztendeje, hogy boszfuszágos Procefsusf folytat a' Gyamarral; a' Prokátorjok *Debet* Ur azt nézte-ki az Actákból előre, hogy az idén ki-foly a' Per, és Gyamar Uram fog nyerni — addig pedig mind *Nyalka* Uram, mind a' Prokátora *Debet* Ur Betsben fogságban fogna'k tartatui; mert egynehány o-

zűft halanatot kaptak a' héten a' sebekben, az asztal felett.

A' jövő esztendőre fizetendő hadi-adóról már meg-van téve a' rendelés, tehát Belgrádot, talám még addig-is, míg ezen Kurir le-érkezik, közöntenifogják.

Frantzia-országban a' Nemzeti-gyűlésben azt akarják meg-határozni, hogy a' kik a' Papok közül házofsági Szent étellel akarnak élni, nekik-is szabad lehessen ezután — többet látunk ezután; mert most minden esztendő egy Század.

Mint lehet a' gabonából, 's gyümölcst-fákról a' férgeket el-vesztetni?

Sprenger Baltazsár a' Maulbronn Hettzei Kollegiumban Profefsor 1784. Eszt. ilyen Tűdősítást hirdettetett-ki:

Hogy valaki a' gabonából a' férgeket ki-veszt-hesse, hányjon a' búza rakásra eleven vagy döglött Rákokat. A' ráknak szagát nem szenvedhetvén a' férgek, két három órá múlva kezdenek a' gabonából ki-mászni, 's két vagy három nap múlva pedig egészfzen oda hagyják azt. Az úgy nevezetett *Gazette d' Agriculture*, vagy a' szántásról és vetésről való Ujság-Levelekben sok példái emlittetnek ennek a' próbának, 's úgy dicsértetik; mint tsalhatatlan igazság. Egy *Scelta di Opusculi interessanti* etc. nevű *Olasz* Munkában vagy *Journálban*-is vagon ezen titokról emlékezet. — Ha a' rákot a' gyümölcst-fára fel akasztják, így meg-lehet azt a' férgektől,

bogaraktól, egerektől, vakondakoktól, őrizni. De a' rákok' helyekbe, mikor azok szagokat el-veztet-
ték, más ujj rákokat kell tenni.

Egy ujj Jegyzés az abrakolásról.

Ez előtt mintegy 4. esztendővel mind a' Né-
met, mind a' Frantzia Ujságokban ki-hirdettetett
vólt az, hogy az abraknak egy harmad részét meg-
lehet kimélleni; ha azt, minkeelőtte a' lovaknak
adják, annak-előtte egynéhány órákig vízben ázta-
ják. Igen szép, és a' természeti tapasztaláson fur-
dáltatott Jegyzés ez. Tudni való, hogy az abrak-
nak nagy részét, emésztetlen egélszen adják-kí a'
lovak, majd felét tsak félig emésztk-meg. De ha
az abrakot előre vízben meg-áztatják, már annak
egy harmad részére nézve a' meg-emésztes végett
fegittetik a' ló' gyomra — mert mind azt, valamit
a' ló az ilyen ázott abrakból meg eszik, tökélette-
sen meg-emészti, 's minden abrak szemből erőt vé-
szzen a' ló magának: és így nem szükséges egy szer-
re annyi mértékű abrakot adni a' lovaknak, a'
mennyit közönségesen szoktak adni nekik. Meg le-
het, hogy Hazánkban-is a' Frantz és Német, 's a-
zoktól tanuló Kótsifoknál sem éppen idegen már ez
a' találmány, de a' régi közönséges szokást köve-
tő Gazdákra, 's tselédekre nézve szükségesen és hia-
nosan emlittethetik.